

No hi ha mal que per bé no vingui?

A

Andreu Trilla

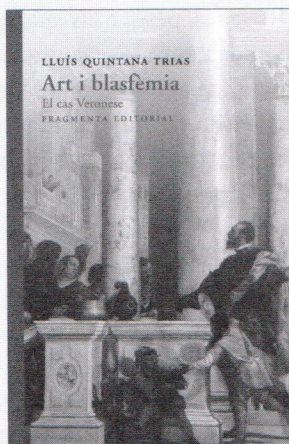
ixí ho diuen, ni que sovint costi de creure. És el cas del llibre que comentem, d'escàs volum i format reduït, però prometedor per la quantitat d'idees i punts de vista presentats o suggerits. El cas, un judici inquisitorial al pintor *El Veronese*, pot semblar poc important, però la lectura et va convenient que no és així, i s'obren possibilitats a dimensions impensades. L'autor té l'habilitat d'obrir diverses portes i de deixar-ne algunes d'entreobertes, com si busqués suscitar la *gana* del lector.

Un pintor compareix, doncs, davant el tribunal de la Inquisició sota acusació d'heretgia per una pintura sobre la darrera Cena de Jesús. Té l'oportunitat de defensar-se, però se li imposa un termini perquè *retoqui* la seva obra de manera que s'ajusti als cànons esperats, deduïts de l'ortodòxia derivada de Trento. El pintor troba una enginyosa solució, que no explicarem aquí per no fer un *spoiler*. A partir d'aquí, quatre capítols introdueixen el lector per un trencacolls de temàtiques entrecruades, on qualsevol a qui

Art i blasfèmia. El cas Veronese

Lluís Quintana Trias

Fragmenta Editorial, Barcelona,
2019, 125 pàg., 12,90 €

agradin els temes fronterers hi podrà trobar de què gaudir... Per què, una obra d'art havia d'anar a raure a mans de la Inquisició? Quin problema hi havia per a l'ortodòxia, en una pintura destinada al refectori d'un convent? Per què podia ser acusat de blasfèmia, una pintura? El llibre podia haver-se aturat en aquesta temàtica, que és el primer de quatre capítols. Però continua, plantejant-se una sèrie de precisions de terminologia sobre l'hermenèutica, com els humans *llegim* i interpretem el món. És el tema del segon capítol, amb un ric desplegament de teories o autors que s'han plantejat aquestes qüestions. Així arribem a un tercer capítol on es presenta la *solució* trobada pel *Veronese* i que, per la seva aparent simplicitat deixa atònit el lector. Tan fàcil resultava? Contràriament a la proposta

de retocar el quadre que proposava l'alt i terrible tribunal, que hauria introduït un element estrany i distorsionador en l'estructura de l'obra, i que l'autor no va acceptar, aquest va introduir en l'obra un afegit mínim i gairebé imperceptible... a simple vista. El resultat, però, era d'unes dimensions gegantines perquè obria una manera nova d'entendre l'obra d'art, variant l'anàlisi iconogràfica (sense intervenir en el pla preiconogràfic, en la nomenclatura de Panofsky). Amb aquest cop d'efecte s'esplaia el capítol tercer... En el quart i darrer capítol, l'estudi se centra, minuciosament, en la temàtica del títol d'una obra d'art i la seva interpretació. El lector —si més no qui això escriu— queda a la vegada satisfet (saciat en la seva curiositat) i amb ganes de saber-ne més. Segurament l'autor ha previst aquesta sensació i acaba oferint una rica bibliografia sobre tots els diversos aspectes als quals ha obert la porta.

Diffícilment es podria dir *més* en tan poc espai. Queden, encara, insinuats altres temes, tots de prou importància, com la relació entre el sagrat i el profà en l'obra d'art, o les conseqüències (volgudes? casuals?) d'un conflicte dogmàtic que va acabar generant un canvi en la interpretació de l'obra d'art. Sens dubte, el text, per la seva brevetat, no podia plantejar-ho tot, però el lector queda sobtat per l'aparent facilitat amb què un tribunal tan sever *s'empassava* una solució que no era la seva... De qui era? Del *Veronese*? Dels dominicans que el van treure del mal pas? D'alguna influència més alta, tenint present que aquell era un pintor *consagrat* en la Sereníssima República? Creiem un mèrit de l'autor haver obert tantes portes per on emergeixin tants aspectes. Si hi afegim una manera d'escriure agradable i ajustada, potser es justifica que afirmem que agradarà a qui gusti de subjectes amplis, interdisciplinaris, i s'interessi per la cultura, la història i l'art. (E)

Lluís Quintana Trias (Barcelona, 1953)

Professor de llengua i literatura catalanes a la UAB i autor de nombroses obres d'assaig i de ficció. Ha publicat estudis sobre autors de literatura catalana contemporània com Josep Pla, J. V. Foix, Pere Calders i Joan Maragall. En l'actualitat dirigeix l'edició crítica de l'obra completa de Maragall.

**ANY XLIV
NÚM. 488
MARÇ-MAIG 2019**

Cofundador

i director (2011-2012):

Joaquim Gomis

Director:

Emili Pacheco

Director adjunt:

Jordi Pacheco

Consell de direcció:

Oriol Llop, Lucía Montobbio,
Francesc Romeu, Albert Sáez

Directora d'art:

Sònia Poch Masfarré

Edita: EL CIERVO 96 S.A.

Administrador:

Fernando Montobbio

Publicitat i subscripcions:

Manuela Galán

Redacció i Administració:

Calvet, 56. 08021 Barcelona

08080 Barcelona

Telèfon: 93 200 51 45 /

93 201 00 96

Fax: 93 201 10 15

E-mail: redaccio@focnou.cat

E-mail subscripcions i publicitat:

elcervo96@elcervo.es

www.focnou.cat

CIF A58620121 ISSN 1575-2836

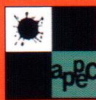
Dipòsit legal: B. 46054-1974

Impressió: Agpograf

Preu subscripció 2019: 41,50 €

Preu exemplar: 7,95 €

Es membre de:

Associació
de Publicacions
Periòdiques
en Català

Generalitat de Catalunya
Departament
de la Presidència

Aquesta revista s'edita amb la col·laboració
de la Secretaria de Mitjans de Comunicació

3

PÒRTIC

Una Església en peu de guerra.

Jordi Pacheco

4

L'ESGLÉSIA DE CADA DIA

Sorpresa! Joan Planellas, nou arquebisbe
de Tarragona. *Francesc Romeu*

9

AIXÍ CREC QUE SÓN LES COSES

Desobeir per avançar. *Arcadi Oliveres*

10

EN VEU ALTA

Rei del reage. *Pau Bartrolí*
"Notre-Dame de Paris". *Cesc Rufs*
Sis alcaldables parlen del fet religiós.
Lucía Montobbio

Ells no perdonen. *Olga Xirinacs*

Dues sèries. *Ramon Bassas*

En defensa del mon rural. *Tica Font*

11

EN DEFENSA DE LA POLÍTICA

70 anys de Blanquerna. *Albert Sáez*

13

PUPITRE

Innovar en entorns vulnerables.
Pepe Menéndez

15

RAN DE TERRA

No vull una Església decrepita. *Mercè Solé*

16

LA QÜESTIÓ

Ángel Luis López Villaverde: "Azaña no
es va adonar que el catolicisme encara ho
impregnava tot". *Francisco Martínez Hoyos*

19

Un historiador al peu del canó.

Francisco Martínez Hoyos

20

TAST EDITORIAL

'Abans que el teu record torni cendra'

22

CONTRAPUNTS

Nacional-catolicisme contra Catalunya.
Oriol Domingo

24

TRIBUNA

Com ho veig. *Joan Rigol*

26

QUÈ M'EXPLIQUES

Una fe increïble. *Jordi Valls*

28

PERSONES

Ramón Cadena: "El govern de Guatemala
vol implantar el model neoliberal sense
obstacles". *Biel Cadilla*

32

CAMINS DE PAU

El Papa que besava els peus.

Xavier Garí de Barbarà

33

ESPIRITUALITAT

Missió doctrinal i missió pastoral.
Gaspar Mora

34

LA FE SOTA SOSPITA

¿Prometeu versus Narcís? *Francesc Torralba*

36

DES DE L'INTERIOR

Aprenents de vells. *Fermí Manteca*

37

SOCIETAT CONECTADA

Refutar els arguments de l'ultradreta.
Jordi Prió

38

A DUES VEUS

Perdó i confiança. *Maria Josep Hernández*

39

PETJADES

Trencar el silenci. *Jordi Vicente Fernández*

40

L'OBSERVATORI

Les virtuts del terme mitjà. *Lucía Montobbio*

42

DES DE MADRID

Què és més perillós per a un partit polític, el
seu adversari o el seu més gran competidor?
Pablo Muñoz

43

CAFÈ EUROPA

La Toscana. *Pau Bartrolí*

44

LLEGIR, MIRAR, ESCOLTAR

LLEGIR, MIRAR, ESCOLTAR.
Andreu Trilla i Francesc-Xavier Marín
L'AUTOR I EL SEU LLIBRE. No hi ha mal
que per bé no vingui? *Andreu Trilla*
PETIT CERCLE. *Maria Escalas*
FOC NOU RECOMANA
RETRIVIUM: MÚSICA, PARAULA
I RELIGIÓ. Rèquiems complementaris.
Albert Ferrer Flamarich

48

MÚSICA, CINEMA, MÈDIA

MÚSICA. *Jordi Guàrdia-Romeu*
CINE. *Antoni Nello*
MÈDIA. *Jordi Bota*

50

FRONTERES ENLLÀ

*Stephanie Graeml: "Veig amb preocupació
el futur del meu país". Teresa Carreras*